

Bättre möjligheter till finansiering av järnvägsfordon

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag att riksdagen ska godkänna dels protokollet till konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker, om särskilda frågor rörande rullande järnvägsmateriel (järnvägsprotokollet), dels att Sverige vid anslutning till järnvägsprotokollet ska lämna den förklaring som föreslås i propositionen. Utskottet ställer sig också bakom de lagändringar som regeringen föreslår, bl.a. i lagen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker.

Syftet med förslagen är att underlätta finansieringen av järnvägsfordon. Genom förslagen införs en möjlighet att registrera internationella säkerhetsrätter i ett gemensamt internationellt register. Det huvudsakliga syftet med registrering i registret är att ge upplysningar om att ett visst objekt är belastat med en internationell säkerhetsrätt och att avgöra prioriteten mellan konkurrerande intressen i viss egendom.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:117 Bättre möjligheter till finansiering av järnvägsfordon.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Bättre möjligheter till finansiering av järnvägsfordon.....	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Bättre möjligheter till finansiering av järnvägsfordon

Riksdagen

a) godkänner

1. det den 23 februari 2007 dagtecknade protokollet till konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker, om särskilda frågor rörande rullande järnvägsmateriel (järnvägsprotokollet),

2. att Sverige vid anslutning till järnvägsprotokollet lämnar föreslagen förklaring (avsnitt 7 i prop. 2017/18:117),

b) antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva,

2. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),

3. lag om ändring i lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:117 punkterna 1–5.

Stockholm den 10 april 2018

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD), Johan Löfstrand (S), Mats Green (M), Hillevi Larsson (S), Carl-Oskar Bohlin (M), Roger Hedlund (SD), Ola Johansson (C), Emma Hult (MP), Leif Nysmed (S), Mikael Eskilander (SD), Robert Hannah (L), Nooshi Dadgostar (V), Johanna Haraldsson (S), ClasGöran Carlsson (S), Maria Strömkvist (S), Erik Ottoson (M) och Ewa Thalén Finné (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

För att minska riskerna vid finansiering av vissa typer av lösa saker och öka förutsebarheten när det gäller säkerhetsrätter, t.ex. panträtt, började man i slutet av 1980-talet att utarbeta en konvention om internationella säkerhetsrätter i lösa saker inom Internationella institutet för harmonisering av privaträtten (Unidroit). Målsättningen med Unidroits arbete var att ta fram och enas om materiella regler för säkerhetsrätter som skulle tillämpas av alla fördragsslutande stater utan hinder av nationell rätt. Genom att skapa ett internationellt register skulle det dessutom tydligt framgå vilka säkerhetsrätter som belastade viss egendom. Efter drygt tio år av förhandlingar undertecknades den 16 november 2001 konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker i Kapstaden (Kapstadskonventionen).

Kapstadskonventionen täcker tre kategorier av lösa saker: luftfartsobjekt, rullande järnvägsmateriel (t.ex. järnvägsfordon, tunnelbanevagnar och spår-vagnar) och rymdobjekt. De tre kategorierna regleras i tre olika protokoll som vart och ett ska läsas tillsammans med konventionen.

Konventionen, som trädde i kraft den 1 mars 2006, har hittills tillträtts av drygt 70 länder. Den 1 april 2016 tillträdde Sverige konventionen och luftfartsprotokollet. Hittills har nio länder, däribland Sverige, undertecknat protokollet om särskilda frågor rörande rullande järnvägsmateriel (järnvägsprotokollet). Protokollet träder i kraft när fyra länder har ratificerat det. EU och två länder har hittills ratificerat protokollet.

I juni 2015 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till om Sverige bör tillträda järnvägsprotokollet och föreslå de författningsändringar som behövs för att Sverige ska kunna tillträda protokollet eller som i övrigt bedöms lämpliga för att protokollets bestämmelser ska kunna tillämpas fullt ut (dir. 2015:66). Utredningen, som tog namnet Kapstadsutredningen II – Internationella säkerhetsrätter i rullande järnvägsmateriel, överlämnade i juni 2016 sitt betänkande Internationella säkerhetsrätter i järnvägsfordon m.m. – Järnvägsprotokollet (SOU 2016:43). Betänkandet har remissbehandlats.

Lagrådet har yttrat sig över regeringens lagförslag.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslagen i bilaga 2.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Bättre möjligheter till finansiering av järnvägsfordon

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner det den 23 februari 2007 dagtecknade protokollet till konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker, om särskilda frågor rörande rullande järnvägsmateriel (järnvägsprotokollet) och att Sverige vid anslutning till protokollet lämnar föreslagen förklaring (avsnitt 7 i prop. 2017/18:117). Riksdagen antar vidare regeringens lagförslag.

Propositionen

Godkännande av järnvägsprotokollet

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner järnvägsprotokollet.

Regeringen föreslår också att riksdagen godkänner att Sverige vid tillträde till järnvägsprotokollet lämnar en förklaring med följande innebörd.

Om det inleds ett insolvensförfarande gentemot gäldenären och det finns rullande järnvägsmateriel i Sverige, ska svenska domstolar så långt som möjligt och i enlighet med svensk lag samarbeta med utländska domstolar och konkursförvaltare eller motsvarande behöriga personer vid tillämpningen av protokollets insolvensrättsliga bestämmelser.

Lagstiftning

Regeringen föreslår att de bestämmelser i järnvägsprotokollet som rör enskilda eller myndigheter och den bestämmelse som Sverige genom att lämna en förklaring väljer att tillämpa, dvs. bestämmelserna i artiklarna I–V, VII, X, XI, XIV–XX och XXVI.a, ska gälla som svensk lag genom ändringar i lagen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker.

Regeringens förslag omfattar även följande.

- Vid svensk domsrätt enligt konventionen och protokollet ska Stockholms tingsrätt vara reservforum.
- Järnvägsprotokollets insolvensrättsliga bestämmelser i artikel IX, alternativ A ska, om inte parterna avtalat om något annat, tillämpas i insolvenssituationer såsom konkurser och företagsrekonstruktioner när gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige på det sätt som anges i artikel I.2d i protokollet. Vid tillämpningen av artikeln ska med väntetid avses en period som inte överstiger 60 kalenderdagar.
- Internationella säkerhetsrätter i rullande järnvägsmateriel som registrerats i det internationella registret ska ges särskild förmånsrätt.

- I en s.k. sale-and-lease-back-transaktion ska köparen få skydd för sitt förvärv mot säljarens borgenärer när säkerhetsrätten registreras i det internationella registret.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer. Artikel IX, alternativ A, ska inte tillämpas i insolvenssituationer som uppkommit före ikraftträdandet. För förmånsrätt som följer med en panträtt eller annan rättighet som har uppkommit före ikraftträdandet ska äldre föreskrifter i förmånsrättslagen fortfarande gälla.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör bifalla regeringens förslag om godkännande och anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:117 Bättre möjligheter till finansiering av järnvägsfordon:

1. Riksdagen godkänner det den 23 februari 2007 dagtecknade protokollet till konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker, om särskilda frågor rörande rullande järnvägsmateriel (järnvägsprotokollet).
2. Riksdagen godkänner att Sverige vid anslutning till järnvägsprotokollet lämnar föreslagen förklaring (avsnitt 7).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker

dels att 1, 3, 6–8 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 9 §, och närmast före 9 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag tillämpas på sådana säkerhetsrätter och andra rättigheter som regleras i konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker av den 16 november 2001 (Kapstadskonventionen) och protokollet till konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker, om särskilda frågor rörande luftfartsobjekt (luftfartsprotokollet).

Lagen tillämpas också, i den utsträckning som följer av konventionen, på sådana säkerhetsrätter och andra rättigheter som har uppkommit enligt annan lag och som omfattas av Sveriges förklaringar till artiklarna 39 och 40 i konventionen. Förklaringarna finns, tillsammans med förklaringar som avser artikel 54.2 i konventionen och artiklarna XII och XIII i protokollet, i Sveriges överenskommelser med främmande makter (SÖ).

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag tillämpas på sådana säkerhetsrätter och andra rättigheter som regleras i konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker av den 16 november 2001 (Kapstadskonventionen) och – protokollet till konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker, om särskilda frågor rörande luftfartsobjekt (luftfartsprotokollet), och

– protokollet till konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker, om särskilda frågor rörande rullande järnvägsmateriel (järnvägsprotokollet).

Lagen tillämpas också, i den utsträckning som följer av konventionen, på sådana säkerhetsrätter och andra rättigheter som har uppkommit enligt annan lag och som omfattas av Sveriges förklaringar till artiklarna 39 och 40 i konventionen. Förklaringarna finns, tillsammans med förklaringar som avser artikel 54.2 i konventionen, artiklarna XII och XIII i luftfartsprotokollet och artikel X i järnvägsprotokollet, i Sveriges överenskommelser med främmande makter (SÖ).

3 §

Artiklarna I–VII, IX, XII–XVI och XX–XXV i luftfartsprotokollet ska i originaltexternas lydelse gälla som lag här i landet.

Protokollets engelska originaltext finns tillsammans med en svensk översättning som *bilaga 2* till denna lag. *Texterna* på övriga originalspråk – arabiska, franska, kinesiska, ryska och spanska – finns i SÖ. Originaltexterna har samma giltighet.

Artiklarna I–VII, IX, XII–XVI och XX–XXV i luftfartsprotokollet *samt artiklarna I–V, VII, X, XI, XIV–XX och XXVI.a i järnvägsprotokollet* ska i originaltexternas lydelse gälla som lag här i landet.

Luftfartsprotokollets engelska originaltext finns tillsammans med en svensk översättning som *bilaga 2* till denna lag. *Järnvägsprotokollets engelska originaltext finns tillsammans med en svensk översättning som bilaga 3 till denna lag. Protokollens texter* på övriga originalspråk – arabiska, franska, kinesiska, ryska och spanska – finns i SÖ. Originaltexterna har samma giltighet.

6 §

I enlighet med Sveriges förklaring avseende artikel 54.2 i Kapstadskonventionen får en borgenär vidta åtgärder enligt konventionen *eller* luftfartsprotokollet utan beslut av domstol, om det inte i någon av överenskommelserna uttryckligen anges att beslut av domstol är nödvändigt.

I enlighet med Sveriges förklaring avseende artikel 54.2 i Kapstadskonventionen får en borgenär vidta åtgärder enligt konventionen, luftfartsprotokollet *eller järnvägsprotokollet* utan beslut av domstol, om det inte i någon av överenskommelserna uttryckligen anges att beslut av domstol är nödvändigt.

7 §

Om det finns svensk domsrätt enligt någon av de bestämmelser i Kapstadskonventionen *eller* luftfartsprotokollet som anges i 2 och 3 §§ och någon annan behörig domstol saknas, är Stockholms tingsrätt behörig.

Om det finns svensk domsrätt enligt någon av de bestämmelser i Kapstadskonventionen, luftfartsprotokollet *eller järnvägsprotokollet* som anges i 2 och 3 §§ och någon annan behörig domstol saknas, är Stockholms tingsrätt behörig.

8 §

I en insolvenssituation enligt artikel I.2m i luftfartsprotokollet tillämpas, om gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige på så sätt som anges i artikel I.2n, artikel XI alternativ A. Vid tillämpningen får den väntetid som anges i artikeln inte överstiga 60 kalenderdagar.

I en insolvenssituation enligt artikel I.2c i järnvägsprotokollet tillämpas, om gäldenären har sina

huvudsakliga intressen i Sverige på så sätt som anges i artikel 1.2d, artikel IX alternativ A. Vid tillämpningen får den väntetid som anges i artikeln inte överstiga 60 kalenderdagar.

Avtalsparterna kan genom skriftligt avtal bestämma att första stycket inte ska tillämpas.

Avtalsparterna kan genom skriftligt avtal bestämma att första eller andra stycket inte ska tillämpas.

Verkan av en registrering av en internationell säkerhetsrätt i rullande järnvägsmateriel

9 §

I fråga om en sådan internationell säkerhetsrätt som avses i artikel 2.2c Kapstadskonventionen (leasingavtal) gäller ett köp av rullande järnvägsmateriel mot säljarens borgenärer när säkerhetsrätten registreras i det internationella registret.

*Bilaga
[...]¹*

-
1. Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.
 2. De nya bestämmelserna i 8 § tillämpas inte i insolvenssituationer som har uppkommit före ikraftträdandet.

¹ Här återfinns bilaga 3 som bilaga 2 till propositionen.

2 Förslag till lag om ändring i lagen
(1845:50 s. 1) om handel med lösören, som
köparen låter i säljarens vård kvarbliva

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1845:50 s.1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva ska införas en ny paragraf, 5 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

I 9 § lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösaker finns en särskild bestämmelse om verkan av en registrering av en internationell säkerhetsrätt i rullande järnvägsmateriel.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

3 Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Härigenom föreskrivs att 4 § förmånsrättslagen (1970:979)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §²

Förmånsrätt följer med

1. sjöpanträtt och luftpanträtt,
2. internationell säkerhetsrätt i luftfartyg och flygmotorer som registrerats enligt lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker,
2. internationell säkerhetsrätt i luftfartyg, flygmotorer och rullande järnvägsmateriel som registrerats enligt lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker,
3. handpanträtt och rätt att kvarhålla lös egendom till säkerhet för fordran (retentionsrätt), panträtt på grund av registrering eller under rättelse enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument samt panträtt på grund av registrering enligt lagen (2011:1200) om elcertifikat,
4. panträtt på grund av inteckning i skepp eller skeppsbygge eller i luftfartyg och reservdelar till luftfartyg,
5. registrering av båtbyggnadsförskott enligt lagen (1975:605) om registrering av båtbyggnadsförskott.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för förmånsrätt som följer med en panträtt eller annan rättighet som har uppkommit före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1975:1248.

² Senaste lydelse 2016:68.